

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

Кафедра інформатики та кінезіології

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НОРМАТИВНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки третього (освітньо-наукового) рівня

галузь знань: 01 „Освіта”

спеціальність: 014.11 „Середня освіта (фізична культура)”

ЛЬВІВ 2020

Робоча навчальна програма з дисципліни „Академічна доброчесність та авторське право” для аспірантів спеціальності 014.11 „Середня освіта (фізична культура)”

Розробник: канд. наук з фіз. виховання та спорту, доц. Свістельник І. Р.

Робоча навчальна програма затверджена на засіданні кафедри інформатики та кінезіології

Протокол від „27” серпня 2020 року № 1
Завідувач кафедри кінезіології та кінезіології
_____ (Заневський І. П.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 3	галузь знань 01 „Освіта”		
	спеціальність 017 „Фізична культура і спорт”		
Кількість модулів – 1		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90		1	
		Семестр	
			2
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 30 самостійної роботи - 60	Освітньо-науковий рівень: доктор філософії	6	6
		Практичні	
		24	4
		Семінарські	
		Самостійна робота	
		60	80
Вид контролю: залік			

Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є отримання теоретичних знань та практичних навичок щодо принципів дотримання академічної доброчесності, інформаційної етики; запобігання академічному плагіату; правил цитування та покликання на інформаційні джерела; системи законодавства у сфері авторського права; загальні положення щодо патентного права.

1.2. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми аспіранти повинні:
знати:

- нормативно-правову базу з дотримання академічної доброчесності в освітній та науковій діяльності; принципи академічної доброчесності, інформаційну етику та цитування інформаційних джерел;
- права та обов'язки власників авторських прав та інших учасників авторсько-правових відносин; права та обов'язки патентовласників.

Вміти: застосовувати одержані знання у практичній діяльності.

Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1. Принципи академічної доброчесності. Інформаційна етика. Правила цитування інформаційних джерел. Авторське право. Патентне право.

Тема 1. Академічна доброчесність. Фундаментальні принципи академічної доброчесності. Плагіат. Методи боротьби з плагіатом в ЄС. Відкритий доступ до інформації. Інформаційно-пошукові системи.

Поняття академічної доброчесності. Принципи академічної доброчесності. Нормативна база із забезпечення академічної доброчесності у ЗВО. Академічна чесність у виконанні наукових досліджень. Плагіат та його різновиди. Методи боротьби з плагіатом в ЄС. Відкритий доступ до інформації. Інформаційно-пошукові системи.

Тема 2. Правила цитування та покликання на інформаційне джерело

Види інформації, джерела інформації. Правила цитування і покликання на інформаційне джерело. Інформаційна етика. Практичні поради щодо організації пошуку інформації в інформаційно-пошукових системах. Бібліографічне покликання. Загальні положення та правила складання бібліографічного опису першоджерел.

Тема 3. Система законодавства у сфері авторського права. Авторське право та суміжні права. Загальні положення про патентне право

Закон України «Про авторське право та суміжні права», Закон України «Про охорону прав на винаходи та корисні моделі», Закон України «Про інформацію», Закон України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів і фонограм». Поняття авторського права. Поняття об'єкта авторського права. Об'єкти, що не охороняються авторським правом. Поняття порушення авторського права та суміжних прав і їх види. Поняття патентного права. Винахідник. Інші особи, які набули право на винахід. База даних патентів.

Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин							
	усього	Очна, заочна, вечірня форми у тому числі						
		л	с	пр	с. р.	л	пр	с.р.
1	2	3	4	5	6			
Тема 1. Академічна доброчесність. Фундаментальні принципи академічної доброчесності. Плагіат. Методи боротьби з плагіатом в ЄС. Інформаційно-пошукові системи. Відкритий доступ до інформації.	34	2	-	4	28	2	1	22
Тема 2. Види інформації, джерела інформації. Інформаційна етика. Правила цитування та покликання на інформаційне джерело. Організація пошуку інформації в інформаційно-пошукових системах. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання бібліографічного опису першоджерел.	46	2	-	16	28	2	2	48

Тема 3. Система законодавства у сфері авторського права. Авторське право та суміжні права. Загальні положення про патентне право. Поняття патентного права. База даних патентів.	10	2	-	4	4	2	1	10
Усього годин	90	6	-	24	60	6	4	80

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заоч
1	Сутність та фундаментальні принципи академічної доброчесності. Інформаційна етика. Плагіат. Види плагіату.	2	2
2	Джерела наукової та освітньої інформації. Інформаційний пошук. Електронні ресурси, їх види. Відкритий доступ до інформації. Види доступу до наукової інформації в мережі інтернет. Інформаційно-пошукові системи: карткові та електронні, їх спільні риси та відмінності. Наукометричні бази даних.	6	
3	Пошук інформації із застосуванням інформаційно-пошукових систем. Правила складання бібліографічного опису першоджерел відповідно до міжнародних стилів цитувань.	14	2
4	Авторське право. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Поняття патентного права. База даних патентів.	2	
Разом		24	4

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Аналіз законодавства з академічної доброчесності. Академічна доброчесність в Законах України «Про освіту» та «Про вищу освіту». Академічна доброчесність як сукупність етичних принципів та визначених цими та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та	4	8

	<p>провадження наукової (творчої) діяльності. Документи, які регламентують дотримання академічної доброчесності у ЗВО. Кодекс академічної етики. Етичний кодекс ученого України (2009).</p>		
2	<p>Первинні та вторинні джерела інформації. Основні джерела освітньої інформації (підручник, навчальний посібник, навчально-методичний посібник, хрестоматія, практикум та ін.) Основні джерела наукової інформації (монографія, автореферат, дисертація, препринт, збірник наукових праць, матеріали наукової конференції, тези доповідей наукової конференції, науково-популярне видання) Інформаційні видання для освіти та науки (енциклопедичні, довідкові, бібліографічні, реферативні, оглядові, аналітичні матеріали тощо). Електронні ресурси освітньої та наукової інформації: бази даних, репозитарії, вебпортали, блоги, соціальні мережі для науковців.</p>	4	4
3	<p>Інформаційний пошук. Методи інформаційного пошуку. Пошукові системи та їхні пошукові можливості у пошуку наукової інформації. Електронні бібліотечні каталоги. Типи інформаційного пошуку: документальний (повнотекстовий), фактографічний та бібліографічний пошук. Адресний, уточнюючий і тематичний пошук. Простий і розширений інформаційний пошук. Індекссування інформації. Недостовірні джерела інформації. Псевдо-журнали, псевдо-видавництва.</p>	16	16
4	<p>Основні ідеї концепції відкритого доступу до інформації. Будапештська ініціатива відкритого доступу (ВОАІ). Бетесдинська заява про відкритий доступ до публікацій. Берлінська декларація про відкритий доступ до наукових та гуманітарних знань. Підтримка та опозиція щодо відкритого доступу. Шляхи та засоби забезпечення відкритого доступу до інформації. Урядові репозитарії. Інституційні репозитарії. Функції репозитаріїв. Види документів, які зберігають у репозитаріях. Університетський репозитарій. Національний репозитарій академічних текстів як концептуальна модель системної боротьби з академічним плагіатом в Україні. Журнали</p>	4	8

	відкритого доступу.		
5	Правила цитування та оформлення покликань. Способи групування бібліографічних описів. Міжнародні стилі оформлення бібліографічних покликань, особливості їх використання залежно від сфери застосування і спеціальності. Бібліографічний опис джерел відповідно до міжнародного стилю, залежно від сфери застосування і спеціальностей. Оформлення списку використаних джерел відповідно до міжнародного стилю цитувань, рекомендованого спеціалізованою ученою радою університету. Бібліографічні менеджери.	28	36
6	Сутність і природа авторського права, його ознаки. Суб'єкти авторського права: автори, співавтори, укладачі, перекладачі, автори похідних творів, спадкоємці та правонаступники авторів, роботодавці. Об'єкти авторського права, їх ознаки і властивості. Об'єкти авторського права як результат освітньої і наукової діяльності. Цифрові носії. Інтернет та авторське право.	4	8
	Разом	60	80

Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час виконання завдань в письмовій формі.

Підсумковий контроль – залік.

Залікові вимоги

1. Зміст та складові поняття академічної доброчесності.
2. Основні види порушення академічної доброчесності.
3. Нормативно-правова база з дотримання академічної доброчесності в Україні.
4. Види порушень академічної доброчесності, що згадуються в Законах України «Про освіту» та «Про вищу освіту».
5. Відповідальність за порушення академічної доброчесності.
6. Особливості реалізації вимог академічної доброчесності в закладах вищої освіти. Кодекс академічної етики.
7. Роль і місце академічної доброчесності в науково-дослідній діяльності та системі вищої освіти.

8. Визначення плагіату. Навмисний і ненавмисний плагіат.
9. Основні різновиди академічного плагіату. Самоплагіат у науковій діяльності. Способи виявлення плагіату.
10. Академічна відповідальності учасників освітнього та наукового процесів у разі підтвердження наявності плагіату в їхніх творах. Допустимий відсоток плагіату в наукових роботах.
11. Інформаційно-пошукові системи, спільні риси та відмінності між ними.
12. Відкритий доступ до інформації (заяви, ініціативи, декларації).
13. Користь відкритого доступу до інформації для формування високого рівня академічної культури.
14. Види інформації, джерела інформації.
15. Типи інформаційного пошуку.
16. Зміст поняття „авторське право”, суб’єкти та об’єкти авторського права.
17. Охорона авторського права. Об’єкти, що не охороняються авторським правом.
18. Загальні положення про патентне право. Суб’єкти патентного права.
19. Основні правила цитування та покликання на використані джерела. Стандарти, що регламентують ці правила.
20. Основні правила складання списку використаних джерел до дисертації.

Рекомендована література

Основна:

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. Політики» ; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. – Київ : Таксон, 2016. – 234 с.
2. Аналітична довідка за результатами дослідження практик академічної доброчесності у вищих навчальних закладах України / Міністерство освіти і науки України. – Київ, 2016. – 41 с.
3. База даних „Законодавство України”. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17>
4. До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності : аналітична записка Міністерства освіти і науки України від 20.05.2020 № 1/ 9 263. – Київ, 2020. – 8 с.
5. Захист авторських прав від плагіату : монографія / за заг. ред. О. І. Харитонові ; Міністерство освіти і науки України, Національний університет «Одеська юридична академія». – Одеса : Юридична література, 2014. – 211 с.
6. Кодекс академічної доброчесності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. – Київ, 2019. – 6 с.
7. Коротка інструкція користувача EndNote Basic. Пан Бібліотекар : Блог про бібліотечну справу та інформаційні технології. 2013. – URL: <http://bit.ly/2Fervjy>
8. Назаровець С. Коротко про Mendeley. – Київ, 2015. – URL: <http://bit.ly/2Hu4k5r>
9. [Про авторське право і суміжні права](#) : Закон України від 23.12.1993 № 3792-ХІІ (чинний, редакція від 14.10.2020).

10. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. – URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
11. Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір : постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 №1756 (редакція від 30.12.2020).
12. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства науки і освіти України від 12.01.2017 № 40.
13. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 №1700-VII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
14. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
15. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 № 848- VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
16. Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності. – Київ, 2019. – 24 с.
17. Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти : Лист МОН № 1/9-565 від 26.10.17 року [Електронний документ]. – URL: <http://bit.ly/2ocIDPD>

Допоміжна:

1. Будапештська ініціатива відкритого доступу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/>
2. Ванкувер стиль. Приклади цитування в наукових роботах : метод. реком. для магістрів та аспірантів ЗВО фізкультурного профілю. – Вид. 2-ге, доп. [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2019. – 15 с. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/17680>
3. Довідник з академічної доброчесності / уклад.: В.Г. Гур'янова, Л. Т. Ониксимова, Н. В. Поберій ; за заг. ред. Т. О. Маринич. – Суми: Сумський державний університет, 2018. – 24 с.
4. Свістельник І. Електронні архіви інформації в підготовці фахівців з фізичної культури та спорту / Свістельник І. // Фізична культура і спорт: досвід та перспективи : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (6-7 квітня 2017 р.). – Чернівці, 2017. – С. 126–127.
5. Свістельник І. Спортивний контент видавництва Elsevier та бази даних Scopus [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/17499/1/Svistelnik.pdf>
6. Свістельник І. Р. Пошук інформації в мережі інтернет : лекція / Свістельник І. Р. – Львів, 2019. – 6 с.